

Månadsrapport per februari 2021 för barn- och skolnämnden

Sammanfattning

Barn- och skolnämnden redovisar ett negativt resultat på -0,3 mnkr efter februari månad. Resultatet för samma period föregående år 2020 uppgick till -6,8 mnkr, vilket indikerar att förutsättningarna för en ekonomi i balans ser något bättre ut än föregående år.

Den första prognosen för året visar på ett negativt resultat på -6,3 mnkr för budgetår 2021. Prognosen är dock mycket osäker och beror till stor del på utfallet av skolvalet och hur de kommunala förskolorna och skolorna lyckas anpassa bemanning och organisation till antalet barn och elever från höstterminen.

Barn- och elevvolymerna ligger totalt sett inom budgeterat antal, men antalet elever i grundskoleålder är något högre totalt sett under våren än vad befolkningsprognosen i mars 2020 indikerade. Det kan betyda att antalet elever blir högre än beräknat från hösten. Antalet elever i grundsärskolan överstiger beräknat antal vilket kommer att medföra högre kostnader inom grundsärskoleverksamheten. I förskolan är antalet barn högre på våren och kommer att vara lägre från hösten.

Det är fortsatt ansträngt i verksamheterna till följd av pandemiläget vilket kan komma att få såväl ekonomiska konsekvenser samt påverkan på elevernas resultat.

Ekonomi

Driftbudget

Resultaträkning (tkr)

Konto	Utfall 2020	Budget 2021	Prognos 2021	Avvik. Budget Prognos 1	Budget Jan -feb 2021	Utfall Jan - feb 2021	Avvik. tkr	Avvikelse %
Intäkter	162 152	150 964	154 069	3 105	25 161	24 780	-380	
Kostnader	-1 322 803	-1 338 064	-1 347 489	-9 425	-220 576	-220 472	104	
Varav kapital-kostnader	-6 729	-5 781	-6 562	-781	-963	-1 179	-215	
Summa	-191 939	-1 187 100	-1 193 420	-6 320	-195 415	-195 692	-277	-0.14%

Resultaträkning detaljerad (tkr)

Intäkter	Utfall 2020	Budget 2021	Prognos 1 2021	Avvikelse Budget Prognos	Budget Jan-feb	Utfall Jan-Feb	Avvikelse
Försäljningsintäkter	2 121	1 898	2 253	355	316	314	-2
Taxor och avgifter	54 175	56 799	56 795	-4	9 467	8 940	-527
Bidrag, statsbidrag	77 005	63 723	66 450	2 727	10 620	10 016	-604
Momsersättning	22 823	23 113	23 190	77	3 852	4 026	174
Övriga intäkter	6 027	5 431	5 381	-50	905	1 484	579
Summa Intäkter	162 151	150 964	154 069	3 105	25 160	24 780	-380
Kostnader							
Köp verksamhet	-399 013	-414 941	-419 671	-4 730	-69 381	-69 945	-564
Personalkostnader	-649 130	-648 583	-653 579	-4 996	-105 620	-109 130	-3 510
Lokal och markhyror	-119 357	-118 492	-118 897	-405	-19 749	-19 831	-82
Fastighetskostnader	-1 348	-1 338	-1 083	255	-223	-84	139
Övr verksamhetskostn.	-45 740	-46 211	-46 581	-370	-7 512	-5 418	2 094
Skolskjuts & övr transp.	-35 766	-34 027	-33 808	219	-5 695	-3 740	1 955
Avskrivning	-6 729	-5 781	-6 562	-781	-963	-1 179	-216
Övriga kostnader	-65 719	-68 692	-67 308	1 384	-11 432	-11 145	287
Summa Kostnader	-1 322 802	-1 338 064	-1 347 489	-9 425	-220 575	-220 472	103
Summa Netto	-1 160 651	-1 187 100	-1 193 420	-6 320	-195 415	-195 692	-277

Resultaträkningen visar ett beräknat överskott på intäktssidan, framförallt vad gäller riktade statsbidrag. På kostnadssidan beräknas ett underskott inom köp av verksamhet, hänförligt till en högre andel elever i fristående regi. För närvarande beräknas dock volymerna totalt sett ligga inom budgetram med färre elever än beräknat inom förskola, grundskola och fritidshem.

Personalkostnaderna i de kommunala förskolorna och skolorna överstiger budget med 3,5 mnkr redan efter årets två första månader. Det indikerar att prognosen för helåret med stor sannolikhet är för låg, och behöver analyseras ytterligare. För att prognosen för året ska hålla krävs kraftigt minskade personalkostnader från hösten.

Driftbudget netto per verksamhet/ansvar:

Driftbudget per ansvar (tkr)

Ansvar	Budget 2021	Prognos 1 2021	Avvikelse Budget Prognos 1	Budget Jan - feb 2021	Utfall Jan - feb 2021	Avvikelse Jan-Feb
60001 FC & Gemensamt stöd	-5 353	-4 753	600	-888	-687	201
60002 Barn & Elevadministration	-1 030 609	-1 025 206	5 403	-172 739	-170 791	1 948
60003 Kansli	-12 234	-12 079	155	-2 012	-1 797	215
S:a 600 Hemkommun	-1 048 196	-1 042 038	6 158	-175 639	-173 275	2 364
60112 Myndighetsutövn Skolchef Grundsk.	-66 935	-67 278	-342	-11 144	-9 078	2 066
60113 Myndighetsutövn Skolchef Förskola	-6 993	-7 030	-37	-1 159	-1 174	-15
60114 Modersmål, studiehandledning	-8 378	-8 339	39	-1 614	-1 024	590
6016 Elevhälsan myndighetsutövning	-56 598	-58 476	-1 879	-9 464	-9 503	-39
S:a 601 Gemensam stödverksamhet	-138 904	-141 123	-2 219	-23 381	-20 780	2 602
			0			0
612 Grundskolan egen regi	0	-5 009	-5 009	1 920	-3 993	-5 913
613 Förskolan egen regi	0	-1 020	-1 020	1 562	2 541	979
Summa 612/613 enheter egen regi	0	-6 029	-6 029	3 482	-1 451	-4 933
6200 FC och verksamhetsstöd Egen regi	-0	-3 203	-3 202	-1	-939	-939
6206 Elevhälsan Egen regi	0	-1 028	-1 028	124	753	629
S:a 620 verksamhetsstöd egen regi	-0	-4 230	-4 230	123	-186	-309
S:a Barn- och skolnämnden	-1 187 100	-1 193 421	-6 321	-195 415	-195 692	-277
					Avvikelse	-0,14%

Ovanstående tabell visar nettokostnader per ansvar inom barn och skolnämndens verksamheter oavsett verksamhet.

Ansvar 600 Hemkommun innefattar kostnader för förvaltningsledning, arvoden till barn- och skolnämnd, nämndadministration och registratur, viss övergripande myndighetsutövning såsom barn- och elevadministration, utbetalning av bidrag till fristående utförare m.m.

Det beräknade överskottet är hänförligt till färre elever än beräknat i förskola, grundskola och fritidshem.

Ansvar 601 Gemensam stödverksamhet innefattar även det nettokostnader för gemensam myndighetsutövning som omfattar alla barn och elever oavsett huvudmannaskap. Det gäller t. ex skolskjuts, modersmålsundervisning, elevhälsans myndighetsutövning i form av beslut om tilläggsbelopp, nivåpeng m.m.

Underskottet inom ansvar 6016 elevhälsans myndighetsutövning är framförallt hänförligt till kostnader tilläggsbelopp/verksamhetsstöd och nivåpeng för elever i grundsärskolan, d.v.s. för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd och därför erhåller individuellt riktat stöd.

Ansvar 612/613 avser nettokostnader för förskolor och skolor i egen regi, d.v.s. den verksamhet som kommunen är huvudman för. I ansvaret för grundskolan ingår även grundsärskolan och fritidshemmet. Verksamheten är intäktsfinansierad med barn- och elevpeng varför budget anges till 0.

Såväl förskola som grundskola i egen regi beräknar ett underskott för året p.g.a. lägre andel barn och elever i egen regi, och svårigheter att anpassa bemanning och organisation.

Ansvar 620 Verksamhetsstöd till egen regi avser nettokostnader för de stödfunktioner som är centraliserade, men som utgör stöd till de kommunala förskolorna och skolorna. Det gäller t ex. kostnader för den delen av elevhälsan som arbetar mot kommunens förskolor och skolor, kommunens IT-pedagogiska verksamhet, systematiskt kvalitetsarbete m.m. Verksamheten är intäktsfinansierad med barn- och elevpeng.

Underskottet inom IT-pedagogiska enheten är hänförligt till att intäkterna från elevpengen inte täcker budgeterade kostnader för programvarulicenser och personalkostnader för systemadministration och support. En del av underskottet kan eventuellt täckas av omfördelning av statsbidraget för likvärdig skola.

Driftbudget per verksamhet (tkr)

Verksamhet	Utfall 2020	Budget 2021	Prognos 1 2021	Avvikelse Prognos	Budget Jan-Feb	Utfall Februari	Avvikelse
Barn- och skolnämnd	-1 499	-1 681	-1 658	23	-280	-237	43
Övr. politisk verksamhet	-381	-395	-365	30	-65	-167	-102
Öppen förskola	-642	-431	-480	-49	-70	-77	-7
Förskola	-367 458	-377 405	-377 455	-50	-62 397	-62 357	40
Pedagogisk omsorg	-7 375	-7 456	-8 044	-589	-1 293	-1 325	-32
Fritidshem	-59 444	-64 258	-66 280	-2 022	-10 470	-10 389	81
Förskoleklass	-46 583	-47 779	-48 093	-314	-7 900	-7 989	-89
Grundskola	-621 522	-652 372	-651 562	810	-107 342	-106 550	792
Grundsärskola	-27 714	-20 326	-21 277	-951	-3 300	-4 381	-1 081
Sysselsättningsåtg.	-344	-906	-655	251	-141	-107	34
Verksamhetsstöd	-27 322	-14 092	-17 551	-3 459	-2 157	-2 113	44
Summa Netto	-1 160 284	-1 187 100	-1 193 420	-6 320	-195 415	-195 692	-277
						Avvikelse	-0,14%

Denna tabell visar nettokostnader per verksamhet enligt den verksamhetsindelning som används i kommunens redovisning och som underlag för den offentliga statistiken. Det är även på verksamhetsnivå fördelning av resurser från kommunfullmäktige till nämnd sker enligt kommunens styrmodell. Här redovisas hur resurser fördelats per verksamhetsområde utan hänsyn till huvudmannaskap. Verksamheten grundskola innefattar kostnader för såväl de kommunala skolorna (kostnader för undervisning, läromedel, skolmåltider, elevhälsa, lokaler m.m), som kostnader för köp av skolplatser hos fristående skolor och andra kommuner, samt kostnader för skolskjuts och annan myndighetsutövning i grundskolan.

Möjliga åtgärder för budget i balans

Det kommer att krävas åtgärder inom verksamheterna för att nå ekonomi i balans under 2021, och det kan komma att krävas ytterligare åtgärder utöver de som föreslås nedan. Flertalet åtgärder behöver konsekvensbeskrivas och förhandlas i lokal samverkansgrupp före beslut.

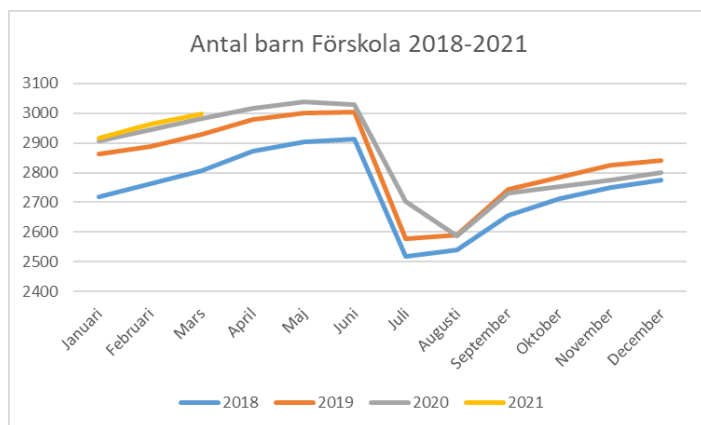
Prognostiserat underskott, tkr	Beskrivning av åtgärd	Förväntad effekt av åtgärd under innevarande år, tkr
Förskola i egen regi	Restriktivitet i inköp och anställningar	1 000 tkr
Förskola i egen regi	Stängning av öppen förskola under 2021.	300 tkr
Förskola i egen regi	Införande av avgift för pedagogiska måltider från 1/9 2021	200 tkr
Pedagogisk omsorg (nattomsorg)	Skärpt behovsbedömning, uppföljning av närvaro.	500 tkr
Grundskola i egen regi	Restriktivitet i inköp och anställningar	3 000 tkr
Grundskola, läromedel	Omfördelning av statsbidrag för likvärdig skola	1 000 tkr
Grundsärskola	Översyn nivåpeng egen regi	500 tkr
Summa åtgärder		6 500 tkr

Volymer

Förskola och pedagogisk omsorg

Förskola 2021 Antal inskrivna barn (fbf)	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Summa
Januari	1526	1360	31	2917
Februari	1553	1373	38	2964
Mars	1569	1390	38	2997
Genomsnitt period mars	1549	1374	36	2959
Budget period	1585	1301	49	2973
Budget snitt helår	1540	1 267	45	2852
Prognos helår	1515	1 290	45	2850
Andel (utfall)	52,4%	46,4%	1,2%	100%

Antalet barn i förskolan ligger väl i linje med budget, och ingen stor avvikelse för helåret beräknas, mer än att andelen barn i fristående regi beräknas bli något högre. Inom förskoleverksamheten varierar antalet barn under året kraftigt och är alltid högre på våren än på hösten, vilket illustreras i nedanstående graf. Detta är en utmaning för förskolorna att anpassa bemanningen till varierande barnantal under året.

Pedagogisk omsorg	Dagomsorg	Nattomsorg Fristående	Nattomsorg kommunal	Summa
Januari	77	10	8	95
Februari	80	11	8	99
Mars	79	12	8	99
Snitt 2021	79	11	8	98
Budget 2021	68	17	8	93
Prognos 2021	68	15	9	92

Även antalet barn i pedagogisk omsorg inklusive "nattomsorg" ligger i linje med budget. Även här förväntas en viss minskning av antalet barn från hösten även om "säsongsv variationen" är något mindre inom pedagogisk omsorg.

Grundskola, grundsärskola och fritidshem

F-klass & Grundskola Antal elever (fbf)	Egen regi	Fristående Norrtälje	Annan kommunal	Fristående utanför	Summa
Januari	4 926	1 471	106	45	6 548
Februari	4 923	1 470	111	47	6 551
Mars	4 925	1 470	109	46	6 550
Genomsnitt period mars	4 925	1 470	109	46	6 550
Budget period mars	5 005	1 507	108	46	6 666
Budget helår 2021	5 015	1 504	110	49	6 678
Prognos 1 2021	4 990	1 520	110	45	6 665
Andel (utfall)	75,2%	22,4%	1,7%	0,7%	100%

Antalet elever i grundskolan ligger för närvarande inom ramen för budget som är beräknad på elevantalet i december 2021 enligt befolkningsprognosen per mars 2020. Då antalet elever i åldersgruppen enligt befolkningsprognosen kommer att öka beräknas fler elever från hösten. Prognosen är dock fortfarande osäker. Det är ungefär lika många elever som slutar årskurs 9 som finns inskriva i förskola och beräknas börja i förskoleklass från hösten. Det

betyder att ökningen i grundskolan beror på hur stor inflyttning som kan förväntas under våren och sommaren, och hur många sexåringar som inte är inskrivna i förskolan.

Vi har i denna prognos inga säkra siffror från utfallet av skolvalet.

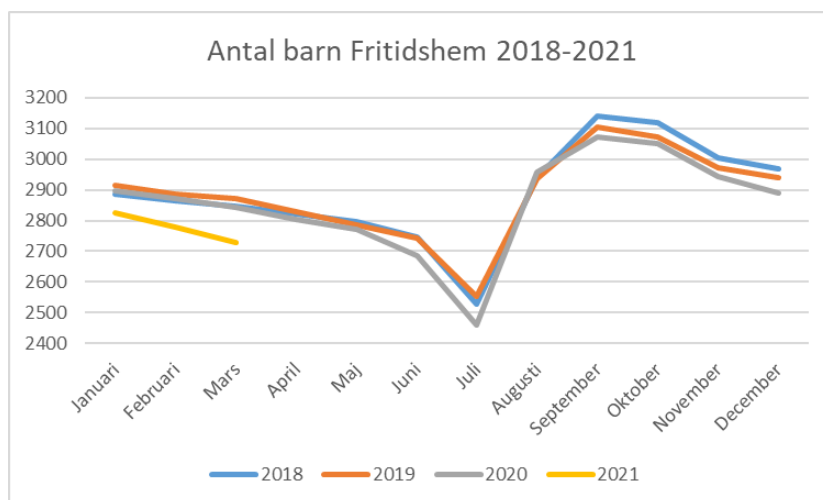
Det är en mycket stor utmaning för grundskolorna att anpassa organisationen till faktiskt elevtal. Bemanningsplaneringen bygger alltid på antaganden, och långt ifrån alla grundskolor kan anpassa gruppstorlekar får att få en effektiv användning av lärarresurser. När elevantalet minskar eller andelen elever som går i egenregin minskar, sker minskningen inte vid en skola, eller i en klass, utan över hela skolorganisationen. Ett elevtapp med några få elever kan få stor påverkan på ekonomin då intäkten minskar på kort sikt, samtidigt som skolenheten har fasta kostnader på längre sikt för undervisande personal. Det blir omöjligt att "hyvla" kostnaderna, utan enheten måste ta bort en hel, eller en större del av en tjänst för att det ska ge effekt.

Grundskola Antal elever (fbf)	Egen regi	Fristående Norrtälje	Annan kommunal	Fristående utanför	Summa
Januari	44	11	2	3	60
Februari	44	11	2	3	60
Mars	48	11	2	3	64
Genomsnitt period feb	45	11	2	3	61
Budget period feb	44	8	5	3	60
Budget helår 2021	37	13	1	0	51
Prognos 1 2021	45	11	2	3	61
Andel (utfall)	73,9%	17,9%	3,3%	4,9%	100%

Antalet elever i grundskolan överstiger budget redan från årets början, och det finns stor risk att antalet elever ökar ytterligare från hösten då det föreligger ett flertal utredningar om mottagande i grundskolan. Orsaken är dels inflyttning men också att bedömningen för när diagnosen intellektuell funktionsnedsättning ställs har förändrats. Det innebär att fler elever bedöms tillhöra målgruppen för grundskolan. Nuvarande prognos bygger på att elevantalet minskar från hösten, vilket är mycket osäkert.

Fritidshem Antal inskrivna barn (fbf)	Egen regi	Fristående	Annan Kommun	Summa
Januari	2 010	728	76	2 814
Februari	1 966	721	78	2 765
Mars	1 941	713	76	2 730
Genomsnitt period	1 972	721	77	2 770
Budget period	2 133	844	88	2 755
Andel	71,2%	26,0%	2,8%	100,0%
Budget helår 2021	2 375	821	86	3 282
Prognos 1 2021	2 080	845	90	3 015

Antalet barn inskrivna i fritidshem understiger kraftigt det antal som beräknades i mål- och budgetunderlagen. Trots att antalet elever i åldersgruppen ökat det senaste året har antalet barn inskrivna i fritidshemmet minskat kraftigt under läsåret 2020/2021 vilket sannolikt är en effekt av coronapandemin. Fler vårdnadshavare arbetar från hemmet och har därmed inte samma behov av barnomsorg. Även i fritidshemmet varierar antalet barn under året, där det är som flest barn från höstterminens start, vilket illustreras i nedanstående graf.

Risikanalyis

Det finns ett flertal risker i föreliggande prognos. Osäkerheten i utvecklingen av antalet barn och elever försvårar bemanningsplanering, och de kommunala förskolorna och skolorna riskerar att ha för höga personalkostnader i relation till vad elevpengen genererar.

Barn- och elevtal

Antalet elever i grundsärskolan är redan under årets första kvartal högre än beräknat, och ytterligare elever är under utredning för placering i grundsärskolan. Detta beror både på inflyttning av nya elever i kommunen och att bedömningarna för mottagande i grundsärskolan har förändrats vilket är en nationell trend. Fler elever bedöms tillhöra målgruppen för grundsärskolan. Det har också inneburit att grundsärskolans lokaler i anslutning till Grundsärskolan börjar bli för trånga, och det kommer att behövas nya lokaler för verksamheten inom en snar framtid.

På några orter har antalet barn i förskolan ökat mer än befintliga platser, och det kan komma att krävas nya lokaler redan från hösten och/eller från våren 2021. Det gäller t ex. Älmsta och Bergshamraområdet. Det råder också viss osäkerhet runt nya etableringar av fristående förskolor, vilket ytterligare försvårar planeringen.

Ersättningsnivån för nattomsorg för barn 6-12 år kan behöva justeras redan under innevarande år då båda större utförare har aviserat att den sänkning av ersättningen som genomfördes till 2021 omöjliggör mottagande av barn i åldersgruppen.

Effekter av coronapandemin

De ekonomiska konsekvenserna av Coronapandemin är även fortsättningsvis svåra att bedöma. Det gäller t ex nya riktlinjer för personal som är gravida och uppmaningar om utökad smittspårning. Det gäller även nivån på vikariekostnader och andra kostnader hänförliga till pandemin.

Ett tillkommande statsbidrag på ca 3,8 mnkr, varav ca 3 mnkr till den kommunala verksamheten kommer att tillföras verksamheten under våren. Statsbidraget ska användas till att säkerställa elevernas utbildning trots pågående pandemi. Statsbidragsintäkten är inte medräknat i nuvarande prognos.

Den pågående pandemin kommer sannolikt också ha effekter på elevernas resultat. Det är ett mycket ansträngt läge på många håll i kommunen, och osäkerheten vad gäller smittoläget under resten av våren är stor.

Det kan också komma att försena vissa av uppdragen från kommunfullmäktige och nämnd, framförallt de uppdrag som har återrapportering under maj-juni, t ex. kriterier för nedläggning av förskolor och skolor.

Översynen av resursfördelningsmodellen kommer sannolikt att behöva göras i flera steg. I första skedet görs en översyn av nuvarande barn- och elevpeng och dess ingående komponenter för att klargöra i vilken utsträckning pengarna är korrekt dimensionerade utifrån de olika kostnadsposterna i den kommunala verksamheten.

Övrigt

För närvarande pågår beräkning av hur mycket de fristående förskolorna och skolorna ska kompenseras för underskott i den kommunala verksamheten under perioden 2018-2020. Enligt preliminära beräkningar kan kompensationen komma att uppgå till betydande belopp som inte är medräknade i nuvarande prognos.

Nya ej förväntade lokalkostnader på ca 0,5 mnkr har tillkommit i början av året.